

BIB2500 - Ekstra utsatt prøve juni 2021

Oppgave 1

(Oppgaven teller ca. 25% av total karakter.)

a) Gjør greie for Taylors nivåer av informasjonsbehov.

Kort oppsummert gjennomgår brukeres informasjonsbehov fire stadier ifølge Taylor:

1. Det faktiske, men uttrykte behovet
Her har informasjonsbehovet oppstått, men brukeren har ikke ennå kommet til det stadiet at hen er i stand til å uttrykke det på noen måte.
2. Det bevisste, men uklare behovet
Brukeren blir bevisst at behovet er der, men det fremstår fortsatt som uklart.
3. Det formaliserte behovet
Brukeren må nå uttrykke behovet på en måte, slik at det kan formidles til en bibliotekar, gjøres om til en søkestreng i et system el.l. Ofte er ikke dette formaliserte behovet i samsvar med for eksempel informasjonssystemet, og brukeren må endre behovet.
4. Det forhandlede behovet
Brukeren har nå endret behovet, for eksempel som følge av at søkesystemet bruker et annet språk, at man må bruke spesifikke termer el.l. Det er først nå informasjonsbehovet er uttrykt på en form som gjør det mulig å faktisk løse behovet.

b) Drøft nivåene sett fra en referansebibliotekars perspektiv.

Det vesentligste studentene må få frem i denne delen er at brukere kan være på ulike nivåer når de kommer til biblioteket eller begynner å søke. De må være på nivå 2, og i det de må eventuelt snakke med bibliotekaren beveger de seg til nr 3. En viktig del av bibliotekarers rolle er å hjelpe brukerne til nivå 4, slik at de får uttrykt informasjonsbehovet sitt på en løsbart måte, samtidig som det ikke skal endres så mye at det ikke uttrykker det faktiske behovet de har.

Her er det fint om studentene kommer med noen eksempler. Siden dette er en drøftingsoppgave er det også naturlig at studentene trekker inn noe om hvordan man kan bruke referanseintervjuet som verktøy i denne prosessen, og hvordan formidling av informasjonskompetanse også kan være til god hjelp når man er på nivå 4.

Dette er en relativt åpen oppgave, der mange momenter kan være relevante. Det er imidlertid vesentlig at de reflekterer rundt brukernes potensielle behov for å komme seg fra nivå 3 til 4.

Oppgave 2

(Oppgaven teller ca. 50% av total karakter.)

Drøft følgende påstand «Man kan aldri foreta samme søk to ganger» i kontekst av:

a) Brukeren

- Konteksten er viktig
- Informasjonsbehovet kan endres, for eksempel fordi man har lært mer om temaet enn sist man gjorde et tilsvarende søk

- Formuleringen av informasjonsbehovet kan endres, for eksempel fordi man lærer ny terminologi
- Informasjonsbehovet kan være eget eller påført (imposed query), så forståelsen av informasjonsbehovet kan endres

b) Relevansbegrepet

- Subjektiv relevans er dynamisk, og vil ikke være det samme i alle situasjoner. Noe man vurderer som relevant for et søk på et gitt tidspunkt kan anses for å ikke være relevant en annen gang, selv om man foretar det samme søket.

c) Søkemorteknologi / rangeringsalgoritmer

- Personifisering / filterbobler gjør at resultatlistene tilpasses både tidligere søk, hvilke tjenester man er logget inn i, hvilken nettleser man bruker etc. Man kan dermed få forskjellige trefflister for det samme søket, og dermed ikke nøyaktig produsere et tidligere søk (gjelder særlig i søkemotorer som Google).
- Innholdet i systemenes databaser endres hele tiden
- Rangeringsalgoritmer kan endres

Oppgave 3

(Oppgaven teller ca. 25% av total karakter.)

Gjør greie for hvordan ulike interaksjonsmetoder fra HCI-faget har påvirket utviklingen av de tradisjonelle tekstbaserte søkesystemene? Gi eksempler.

I HCI (menneske maskin-interaksjonsfeltet) ser man på hvordan brukere og maskiner kommuniserer med hverandre. Studentene har både hatt pensum og forelesninger om hvordan kunnskaper innen HCI og LIS (Library and information science)-feltene sammen har ført til at søk har gått fra tradisjonelle tekstlige søkegrensesnitt til å bli mer en samtale med brukeren der man kan søke på ulike måter. I begynnelsen var søk basert på at brukeren sendte inn en søkestreng, som ble sammenlignet med innholdet i databasen. Uten direkte match her var det ingen treff å få. I senere tid har man utviklet flere metoder som gjør søkingen annerledes, både med tanke på hjelp underveis og hvordan brukere gir/får innhold:

- Autofullfør hjelper brukerne med å foreslå søkestrenger
- Stavekontroll gir brukerne treff på tross av skrivefeil
- Man kan søke med nye former for input:
  - o Snakke
  - o Synge
  - o Laste opp bilder eller tegne
  - o Holde smarttelefonen mot fjellkjeder eller stjernehimmelen og dermed få resultater uten å legge inn noe som helst, annet enn å vise hva man ønsker å finne ut av
  - o Anbefalingssystemer foreslår resultater uten at man har gjort noe som helst annet enn å logge seg inn med en brukerkonto
  - o Osv.